

**ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН**

АГРАРНЕ ПРАВО

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти бакалавр

за спеціальністю: 6.030401 «Правознавство»

галузь знань 0304 «Право»

**Київ
2017 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Якимець Олексій Іванович, доцент кафедри загально-правових дисциплін
кандидат юридичних наук, доцент.

Обговорено та схвалено вченою радою Інституту кримінально-виконавчої
служби

«__» _____ 2017 року, протокол № ____

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Аграрне право» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Правознавство» 6.030401.

Предмет навчальної дисципліни – методологічні, науково-теоретичні, правові, законодавчі джерела з питань правового регулювання аграрних відносин в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни «Аграрне право» є досить різноманітними, що пояснюється системністю права як такого, системністю юридичної науки, комплексним характером аграрного права та його генетичними зв'язками із традиційними галузями права.

Основні міждисциплінарні зв'язки дисципліна «Аграрне право» має з такими навчальними дисциплінами: «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Земельне право», «Цивільне право», «Господарське право», «Трудове право», «Екологічне право», «Адміністративне право», «Податкове право».

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Загальна частина.
2. Особлива частина.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою вивчення дисципліни «Аграрне право» є ознайомити студентів з основоположними засадами аграрного права та аграрного законодавства, навчити застосовувати здобуті теоретичні знання в практичній роботі, а також аналізувати ситуації з аграрно-правових питань, що виникають у реальному житті і правильно їх вирішувати.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Аграрне право» полягають у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності відповідно до програми: засвоїти основні категорії та інститути аграрного права, вміти розкрити їх зміст; засвоїти основні положення нормативно-правових актів, що регулюють аграрно-правові відносини; показати обізнаність з основними проблемами

розвитку аграрного права та законодавства; розробити на підставі визначення юридичних властивостей пропозиції щодо удосконалення чинної нормативно-правової бази на основі виявлених ознак її недосконалості за результатами вивчення та аналізу ефективності чинних нормативно-правових документів.

1.3 Згідно із вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати :

- суть та значення аграрного права, форми та методи правового регулювання відповідних відносин, нормативні джерела курсу, які регулюють ці правовідносини;

- коло суспільних відносин, що входять до сфери регулювання аграрного права;

- основні категорії та інститути аграрного права;

- джерела аграрного права;

- основні вимоги державних та відомчих нормативних актів з питань соціального аграрного права;

- структуру, повноваження та обов'язки державних органів, що здійснюють регулювання аграрних правовідносин;

- основними проблемами розвитку аграрного права та законодавства;

- порядок проведення аграрної та земельної реформи в Україні.

вміти :

- аналізувати діюче законодавство;

- правильно тлумачити і застосовувати норми необхідних нормативно-правових актів на практиці при вирішенні казусних конкретних життєвих ситуацій;

- творчо мислити, самостійно формулювати та вільно висловлювати свої думки стосовно аграрних правовідносин;

- повною мірою використовувати рекомендовані форми та методи навчання з метою досягнення найбільшої ефективності у пізнавальному процесі;

- ефективно використовувати положення нормативно-правових документів з питань аграрних правовідносин;
- організовувати самостійну роботу, узагальнювати навчально-методичну інформацію, нормативні положення.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 90 години 2,5 кредита ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри теорії держави та права які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: viktorovichk@mail.ua.

2. Структура навчальної дисципліни:

Розділ 1. Загальна частина

Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела аграрного права

Предмет та метод аграрного права. Основні принципи аграрного права. Система аграрного права. Поняття і класифікація джерел аграрного права. Загальні та спеціальні законодавчі акти. Конституція і закони України як джерела аграрного права. Укази Президента України у системі джерел аграрного права. Правові акти уряду України та органів державного управління у системі аграрного законодавства. Характеристика, види і юридична сила локальних правових актів як джерел аграрного права.

Тема 2. Аграрні правовідносини та суб'єкти аграрного права

Поняття та особливості аграрних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення аграрних правовідносин. Поняття і класифікація суб'єктів аграрного права. Об'єктна і суб'єктна частини поняття «підприємство». Визначення аграрного підприємства. Розмежування понять «суб'єкт аграрного

права», «суб'єкт господарювання на землі», «суб'єкт аграрного підприємництва (суб'єкт аграрної підприємницької діяльності».

Правосуб'єктність приватних юридичних осіб (юридичних осіб приватного права) — аграрних підприємців кооперативного і корпоративного типів, їх державна реєстрація. Загальні засади створення, та ліквідації суб'єктів аграрного господарювання. Правосуб'єктність аграрних підприємств корпоративного типу. Правовий статус державних сільськогосподарських підприємств. Громадяни як суб'єкти аграрних правовідносин. Елементи внутрішніх правовідносин. Поняття і правові форми зовнішніх аграрних правовідносин. Єдність і взаємозв'язок аграрних правовідносин з цивільно-правовими, трудовими, фінансово-кредитними, земельними, управлінськими, природоохоронними та іншими правовідносинами.

Тема 3. Державне регулювання сільського господарства

Завдання та основні напрямки державного регулювання сільського господарства в Україні. Методи державного регулювання. Система органів, що здійснюють державне регулювання та управління сільським господарством. Державний вплив на АПК в умовах ринкової економіки. Поняття, суть і принципи державного регулювання сільського господарства. Мета і завдання державного регулювання сільського господарства та їх правове закріплення. Характеристика системи органів державного управління сільським господарством, їхня компетенція. Форми державного регулювання сільського господарства. Методи державного регулювання сільського господарства. Правові підстави і межі державного втручання в діяльність аграрних підприємств як суб'єктів підприємницької діяльності. Державний протекціонізм національного аграрного підприємництва: форми, види та процедурний порядок реалізації.

Тема 4. Організаційно-правове забезпечення соціального розвитку села

Поняття соціального розвитку села. Правовий режим об'єктів соціальної сфери села. Правове забезпечення підготовки кадрів для села та зайнятості сільського населення. Правове регулювання розвитку житлово-комунального та дорожнього господарства на селі.

Правове забезпечення оздоровчого обслуговування працівників сільського господарства. Поняття охорони здоров'я працівників сільського господарства шляхом додержання правил техніки безпеки праці і виробничої санітарії у сільськогосподарському виробництві. Закон України «Про охорону праці» та практика його застосування стосовно працівників сільськогосподарського виробництва та інші нормативно-правові акти про правила техніки безпеки і виробничої санітарії.

Юридична відповідальність за порушення правил техніки безпеки і виробничої санітарії в сільському господарстві.

Розділ 2. Особлива частина

Тема 5. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення

Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт правового регулювання. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Права та обов'язки сільськогосподарських землекористувачів.

Характеристика організаційно-правового забезпечення раціонального використання земель сільськогосподарського призначення та інших природних ресурсів у процесі виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного підприємництва всіх форм власності і організаційно-правових форм, їхні права та обов'язки стосовно використання земель сільськогосподарського призначення, їх збереження та підвищення родючості. Охорона земель як об'єкта природного середовища.

Порядок та умови відшкодування збитків, заподіяних власникам землі і землекористувачам (в тому числі й орендарям). Земельний податок. Визначення

його розміру, і порядок сплати. Відповідальність за порушення строків сплати податку.

Юридична відповідальність землевласників і землекористувачів за шкоду, заподіяну землям сільськогосподарського призначення та іншим природним об'єктам.

Тема 6. Правовий статус сільськогосподарського кооперативу

Поняття та види сільськогосподарських кооперативів. Правові умови та порядок створення сільськогосподарських кооперативів. Правовий режим майна та землі сільськогосподарського кооперативу. Органи управління та контролю сільськогосподарського кооперативу та їх компетенція. Поняття та основні ознаки сільськогосподарських кооперативів. Право власності сільськогосподарських кооперативів. Реорганізація та ліквідація сільськогосподарських кооперативів.

Тема 7. Правове становище фермерських господарств

Поняття та загальна характеристика правового статусу фермерського господарства. Порядок створення фермерського господарства. Особливості господарської діяльності фермерського господарства. Умови та порядок припинення діяльності фермерського господарства. Поняття, склад фермерського господарства, права та обов'язки його членів. Правовий режим майна фермерського господарства. Землі фермерських господарств. Державна підтримка фермерських господарств.

Тема 8. Правове регулювання ведення особистих селянських господарств

Законодавчі основи створення і діяльності фермерських господарств. Права і обов'язки громадян щодо ведення фермерських господарств. Фермерське господарство як суб'єкт права власності. Право власності

фермерських господарств на землю, майно, кошти, вироблену продукцію, одержані прибутки (доходи).

Земельний податок, визначення його розміру, порядок та умови сплати. Податкові зобов'язання фермерських господарств, їх види, зміст. Особливості майнової відповідальності фермерських господарств за порушення договірних зобов'язань.

Умови і порядок надання кредитів фермерським господарствам. Характеристика нормативно-правових актів з питань розвитку особистих селянських господарств. Право приватної власності на особисте господарство та сільськогосподарську продукцію, що ним виробляється. Право на присадибну земельну ділянку, умови і порядок її надання.

Договори про вирощування і відгодівлю молодняка худоби та птиці в особистих селянських господарствах. Права та обов'язки сільськогосподарських підприємств щодо надання допомоги громадянам для ведення особистого селянського господарства.